

Domokos László

Az Állami Számvevőszék jogosítványainak kiteljesedése az új közpénzügyi szabályozás keretében

ÖSSZEFOGLALÓ: A hazai közpénzügyek megújításához a jogszabályi háttérrel az Alaptörvény és az annak elfogadását követően hatályba lépett sarkalatos törvények képezik. A sarkalatos törvények sorában elsőként fogadták el az új számvevőszéki törvényt. A törvény amellel, hogy teljes mértékben illeszkedik a nemzetközi elvárásokhoz, megerősítette az Állami Számvevőszék (ÁSZ) függetlenségét, ellenőrzési jogosítványait és a jelentések nyilvánosságának egyértelmű deklarálásával megnövelte az ellenőrzések transzparenciáját. Új ellenőrzési jogosítványai közül az intézkedési terv készítésének kötelezettsége, a közreműködési kötelezettség elmulasztásának szankcionálása, továbbá a hatósági jelzésekre vonatkozó általános felhatalmazás nyomatékosított adottságát az ÁSZ fellépésének és átalakította működését. Az új törvény tanulmánykészítési, elemzési, tanácsadói és véleményezési tevékenységre vonatkozó új feladatkörrel, jogosítványokkal is felruházta az intézményt. Az ÁSZ ezen eszközökkel a törvényi előírások figyelembevételével szabadon élhet, egyedül a Költségvetési Tanács munkájának támogatásához készítendő elemzések elkészítése tartozik kötelező feladatai közé. Új jogosultságai és feladatkörei révén a nyilvánosság erejét felhasználva az ÁSZ hatékonyan összpontosítja erejét a közpénzek szabályos és hatékony elköltésére irányuló ellenőrzötti magatartás elősegítésére.¹

KULCSSZAVAK: ÁSZ-törvény, közreműködési kötelezettség, intézkedési tervkészítés, tanácsadás, elemzés

JEL-KÓDOK: K19, M48

A jogszabályi hierarchia csúcán álló Alaptörvényben az egyik legalapvetőbb változást a közpénzügyek tárgykörének alkotmányos szintre emelése jelentette. Az Alaptörvény a közpénzekről szóló fejezetében rendelkezik a központi költségvetést, az államadóságot, a nemzeti vagyont, az átláthatóságot, a közteherviselést, a Magyar Nemzeti Bankot, a Költségvetési Tanácsot, valamint az Állami Számvevőszéket érintő alapvető, garanciális szabályokról.

A közpénzügyi fejezet fő elveként a ki-

egyensúlyozott, átlátható és fenntartható költségvetési gazdálkodás követelményét rögzítette. A közpénzügyi szabályozás középpontjába az adósságszabály került. Az adósságszabály teljesítése nemcsak az államadósság csökkentésén, hanem a teljes hazai össztermék (GDP) növekedésén is múlik, amelynek előfeltételként alaptörvényi szinten megerősítést kapott a versenyalapú gazdaság elve is (Domokos et al., 2016a).

A fegyelmezett fiskális politikáért elsődlegesen az Országgyűlés és a kormány felelős, de feladatuk ellátása során más állami szervek

Levelezési e-cím: elnok@asz.hu

is kötelesek ezt az elvet érvényesíteni. Fontos hangsúlyeltolódás a korábbi alkotmányhoz képest, hogy ebben a tekintetben az Alkotmánybíróság nem mint ellensúly jelenik meg, hanem mint egy olyan intézmény, amely tiszteletben tartja az ország törekvését a kiegyensúlyozott és fenntartható költségvetési gazdálkodásra. E mögött az a nyilvánvaló igazság áll, hogy a jogok érvényesítésének határt szabnak a gazdaság lehetőségei. Az Országgyűlés és a kormány költségvetési politikája azonban nem maradt ellensúly nélkül, hiszen létrejött az adósságszabály betartása szempontjából vétőjoggal rendelkező Költségvetési Tanács, mint ezen alkotmányos követelmény védelmezője (Domokos et al., 2016a). Ugyanakkor a Költségvetési Tanács feladatköre viszonylag szűk, a tervezett költségvetés és az adósságszabály teljesülésének véleményezésén túl alig-alig teszszkedik.

A közpénzügyek felértékelődésével az Állami Számvevőszék súlya szükségszerűen megnövekedett. A közpénzügyi rendszer bátyájaként, pénzügyi-ellenőrző szervként a kiemelt közpénzügyi célok védelmét be kellett, hogy építse mindennapi munkájába. Az ezzel járó megnövekedett felelősség viseléséhez, továbbá a hosszú távú stratégiájában megfogalmazott jó kormányzás támogatásához az 1989-es ÁSZ-törvény megengedő szabályai nem biztosítottak az ÁSZ számára kellően erős hatásköröket. Szükség volt a számvevőszéki függetlenség és a számvevőszéki jogosítványok megerősítésére, továbbá egy korszerű igényeket kielégítő intézményi szerepkör megalkotására.

Az Állami Számvevőszékről szóló törvényt az Alaptörvény elfogadását követően az első sarkalatos törvényként fogadta el az Országgyűlés. Az új ÁSZ-törvény alapján *„az Állami Számvevőszék ellenőrzési tapasztalatain alapuló megállapításaival, javaslataival, tanácsaival segíti az Országgyűlést, bizottságait és az ellenőrzött szervezetek munkáját, amellyel elősegíti a jól irányított állam működését”*.

Az új ÁSZ-törvény rendelkezései három irányban hatottak a számvevőszék küldetésének, társadalmi szerepvállalásának megvalósítására. Az Állami Számvevőszék függetlenségének megerősítése révén olyan intézmény jött létre, amely a nemzetközileg kialakított függetlenségi kritériumok szerint is minden elvárásnak megfelel. Az ellenőrzéshez kapcsolódó jogosítványok megerősítése hozzájárult a következmények nélküli ellenőrzések korszerűsítéséhez. Ez a két irányú változás biztosítja, hogy az intézmény objektív, részrehajlásmentes megállapításokat tegyen, illetve ellenőrzéseit, módszereit szabadon megválasztthassa. Az Állami Számvevőszék által alkotott, legfőbb ellenőrző intézmények jó kormányzáshoz való hozzájárulásának modellje szerint a legfőbb ellenőrző intézmények jogállása, jogosítványai és függetlensége a jó kormányzást támogató tevékenység fundamentuma (Domokos et al., 2016a). Mindezek mellett, a hasznosulási cél érdekében az ÁSZ új, törvényben rögzített tevékenységek ellátásával, új szerepekben is támogathatja az ellenőrzött szervezetek és az Országgyűlés munkáját.

A SZÁMVEVŐSZÉKI FÜGGETLENSÉG MEGERŐSÍTÉSE

A Nemzetközi Valutaalap, az ENSZ, az INTOSAI a legfőbb ellenőrző intézmények függetlenségére vonatkozóan egyaránt azon az állásponton van, hogy a számvevőszékek csak akkor tudják feladataikat objektíven és eredményesen ellátni, ha függetlenek az ellenőrzött szervezettől és védettek a külső befolyástól. Az ÁSZ munkája kapcsán a végrehajtó hatalom szervezeteit ellenőrzi, javaslatokat tesz a kormánynak, az érintett minisztereknek, az ellenőrzött szervezeteknek, jelentéseiben, illetve tanulmányaiban bemutatja az államháztartás működésének rendszerhibáit, a köz- és a magánszféra találkozási pontjainak

veszélyforrásait (Domokos, 2010). Ezért tehát a végrehajtó hatalomtól való függetlenség és ennek jogszabályi garanciái központi kérdéssé vált a számvevősékek alkotmányos helyzetének elemzése során.

A függetlenség biztosítása a nemzetközi standardok szerint a következő területeken elengedhetetlen: jogi, szervezeti, személyi, pénzügyi, feladatköri függetlenség.

A jogi függetlenség

A jogi függetlenség a nemzetközi szakmai közösség széles körű támogatásán és egyetértésén alapszik. A Legfőbb Ellenőrző Intézmények Nemzetközi Szervezetének (INTOSAI) alapvetését tartalmazó Limai Nyilatkozat alapján a legfőbb ellenőrző intézmény alapítását az alkotmányban kell kimondani, vagyis az alkotmány (Alaptörvény) szintjén kell rögzíteni, hogy a magyar jogrendszerben működik számvevőség. Az Állami Számvevőszéket megalakulásától fogva az 1949. évi XX. törvény (a továbbiakban: alkotmánytörvény), illetve az azt felváltó Alaptörvény nyilvánította az Országgyűlés pénzügyi és gazdasági ellenőrző szervezetévé.

A Limai Nyilatkozat további elvárása szerint a függetlenség mértékét az alkotmány szintjén szükséges deklarálni. Az Alaptörvény a függetlenség mértékét személyi, szervezeti és feladatköri aspektusból is meghatározza. Az Alaptörvény 12 éves hivatali ciklusidővel biztosítja az Állami Számvevőszék elnökének személyi függetlenségét, de az elnököt az Országgyűlésnek való beszámolás kötelezettsége terheli. Az Állami Számvevőszék szervezetének és működésének részletszabályait sarkalatos törvény határozza meg. *Smuk* (2010) rávilágít, hogy minősített többséggel elfogadható szabályok/döntések esetén az aktuális politikai többség nem érezheti „magáénak” a sarkalatos törvénnyel szabályozott tartalmi elemek

függetlenné válnak a végrehajtó hatalomtól. Az Alaptörvény a feladatköri függetlenség körében kimondja, hogy az ÁSZ a törvényben meghatározott feladatkörében hajtja végre az ellenőrzését, és törvényességi, célszerűségi és eredményességi szempontok szerint végzi azt.

Az Állami Számvevőszék jogállására, alkotmányos helyzetére vonatkozóan kiemelkedően fontos garanciális szabály az ÁSZ-törvény azon rendelkezése, amely előírja, hogy az ÁSZ jogállására és hatáskörére vonatkozó rendelkezést csak az Alaptörvény és az ÁSZ-törvény állapíthat meg. A 2011 előtti joganyagban a „törvényben” kitétel szerepelt, amelynek lényegesen kevesebb garanciális értéke volt.

Szervezeti függetlenség

A szervezeti függetlenség tekintetében határozottabb változásokra került sor. Az új ÁSZ-törvény deklarálta, hogy az Állami Számvevőszék ellenőrzési tevékenysége során minden más szervezettől független, amellyel a függetlenség tekintetében egy új, árnyaltabb zsinórmérték került meghatározásra. A korábbi ÁSZ-törvény a független jogállást azzal a fordulattal jelezte, hogy az ÁSZ csak az Országgyűlésnek és a törvényeknek van alárendelve. Ez a kifejezőmód nemcsak pontatlan volt, de téves jogfelfogásra is alapot adhatott, amely a kizárólag az Országgyűlésnek alárendelt jogállást azzal azonosította, hogy csak az Országgyűlés által kibocsátott jogforrás vonatkozik a számvevősékre. Az Alaptörvény R cikke deklarálja, hogy *„Az Alaptörvény és a jogszabályok mindenkire kötelezőek.”* Az ÁSZ – mint az alkotmányos jogrendben működő szervezet – ab ovo nemcsak a törvényeknek, hanem a jogrend részét képező alacsonyabb szintű jogforrásoknak is alá van rendelve adott életviszonyok tekintetében, ennek következtében a teljes jogszabályi kör vonatkozik rá. Ezt a szemléletet tükrözi a Limai Nyilatkozat is.

A feladatköri függetlenség sarkalatos törvényben történő deklarálásával megteremtődött az a garancia, amely szükséges ahhoz, hogy a számvevőszék az általa kiválasztott témakörben képes legyen az általa szükségesnek tartott ellenőrzéseket lefolytatni (Alventosa, 2014), vagyis független ellenőrzéseket végezni.

Az ÁSZ alkotmányos helyzetének tisztázásában fontos lépés volt a főtitkár hivatali szervezete vezetésére vonatkozó törvényi felhatalmazásának visszavonása. 2004. június 27-től 2011. június 30-ig (az új ÁSZ-törvény hatályba lépéséig) a főtitkár a központi költségvetésben önálló fejezetet alkotó Állami Számvevőszék tekintetében a fejezet felügyeletét ellátó szerv vezetőjének jogosítványait gyakorolta, ugyanakkor az e minőségben kifejtett tevékenységéért közvetlen felelőssége (elszámoltathatósága) nem volt a Parlament felé. Jogosítványai miatt csorbult az ÁSZ elnökének joga a gazdasági, pénzügyi és a szervezeti függetlenség területén, ugyanakkor egyszemélyi felelőssége megmaradt az Országgyűlés felé a szervezet működéséért, gazdálkodásáért és feladatellátásáért egyaránt. Az ÁSZ elnöke hatáskörének sérülésével csorbultak a számvevőszéki függetlenség intézményi garanciái is, mert a főtitkár kiválasztásánál, felmentésénél nem érvényesültek azok az összeférhetetlenségi szabályok, amelyek az ÁSZ elnökéhez hasonlóan a függetlenségét, politika-, és gazdasági érdekmentességét biztosították volna. Leszögezhetjük, hogy ebben a szerepkörben a főtitkár gyenge legitimitással, de erős jogosítványokkal rendelkezett.

Személyi függetlenség

A Limai Nyilatkozat alapján az elnök függetlenségét az alkotmánynak kell biztosítani. Az Alaptörvény az elnök függetlenségét az abszolút kétharmados választási szabállyal és

a megbízatás több parlamenti cikluson átívelő, 12 évben való meghatározásával biztosítja.

Az elnök megválasztására vonatkozó legfontosabb szabály az Alaptörvényben rögzített, a tisztség megszűnése, illetve megszüntetése eseteit a sarkalatos ÁSZ-törvény rögzíti. Az elnök tisztségének megszüntetéséhez az Országgyűlésről szóló törvény szerint a képviselők kétharmadának szavazata szükséges, amellyel teljesül a Limai Nyilatkozat célja, nevezetesen hogy a megszűnés és megszüntetés szabályai ne befolyásolják hátrányosan az elnök függetlenségét. Ehhez a sarkalatos törvény jogforrási szintje és előírásai kellő garanciát nyújtanak. A megszűnés és megszüntetés eseteiről, feltételeiről egyértelműen kijelenthető, hogy nem befolyásolják hátrányosan az elnök függetlenségét.

Az új jogi környezet is megtartotta az elnök elmozdíthatatlansága és mentelmi joga köré épített függetlenségi garanciákat. Az elmozdíthatatlansággal kapcsolatos egyik elvárás a kinevezési, felmentési eljárás végrehajtó hatalomtól való függetlensége. Magyarországon sem a korábbi ÁSZ-törvény sem az új ÁSZ-törvény nem adott a kormány számára a legfőbb ellenőrző intézmény elnökével kapcsolatosan semmilyen jogkört, az összes hatáskört az Országgyűlés gyakorolja. Az elnök kellően hosszú kinevezési időtartama biztosítja, hogy feladatkörét a választási ciklus(ok)tól függetlenül láthassa el. A magyar jog az Állami Számvevőszék elnökét a legmagasabb szintű – országgyűlési képviselővel azonos – mentelmi jogban részesíti.

Az új ÁSZ-törvény bevezette azt a szabályt, hogy az elnöki megbízatás lejártá után az elnök mindaddig hivatalában marad, amíg az Országgyűlés új elnököt nem választ. Ezt az a történelmi tapasztalat indokolta, hogy a megválasztáshoz szükséges egyetértés mértéke többpárti parlamenti demokráciában kihívást jelent. A szükséges egyetértés mértéke ugyanis azonos az Alaptörvény elfogadásához szükséges egyetértés mértékével, tehát az országgyűlési

képviselők kétharmadának (igenlő) szavazata szükséges hozzá. *Domokos* (2014) részletesen is elemzi, hogy a választott vezető nélküli számvevőszék – az elnök személyesen teljesíthető kötelezettségei miatt – működési kockázatokkal szembesül, amelyek feladatellátási hiányosságokhoz és a szervezet alkotmányos és egyéb törvényi kötelezettségei teljesítésének elmaradásához vezetnek. A korábbi ÁSZ-törvény hatálya alatt két ízben – 1996–1997-ben és 2009–2010-ben – is előfordult, hogy az Állami Számvevőszék megválasztott vezető nélkül működött.

Az ellenőrzött szervezetek nem befolyásolhatják a számvevőket és nem függhetnek a számvevők az ellenőrzött szervezetektől. Erről az ÁSZ-törvény a számvevőkre is érvényes összeférhetetlenség szabályozásával gondoskodik. A teljes számvevői állománynak a legmagasabb szintű, legmesszebbmenőbb összeférhetetlenségi szabályoknak kell eleget tenni, így az Állami Számvevőszék elnöke, alelnöke, vezetői és számvevői széles körben védve vannak attól, hogy a közérdeket sértve más érdekek mentén fejtsék ki tevékenységüket.

Pénzügyi függetlenség

A pénzügyi függetlenség kérdését a Limai és a Mexikói Nyilatkozat is kiemelten kezeli. A Limai Nyilatkozat a pénzügyi források elégségességét, a közvetlen Országgyűléshez való fordulás jogát és a pénzeszközök felhasználásának szabadságát jelöli meg, mint pénzügyi függetlenséget biztosító minimumelvárást. A Mexikói Nyilatkozat pontosítja a garanciákat azzal, hogy hangsúlyozza, hogy a végrehajtó hatalom nem gyakorolhat semmiféle kontrollt a legfőbb ellenőrző intézmény anyagi, emberi és pénzügyi erőforrásai felett, az erőforrások biztosításáért az Országgyűlés vagy valamely bizottsága felelős.

Az Állami Számvevőszék függetlenségét te-

kintve az egyik legnagyobb horderejű beavatkozás az új ÁSZ-törvényben a pénzügyi függetlenség megerősítése volt. Az Állami Számvevőszék megalakulásától kezdve a központi költségvetés szerkezetében önálló fejezetet alkotott, önállóan működő és gazdálkodó költségvetési szerv volt, pénzügyi függetlenség mellett végezte tevékenységét. Ennek első megerősített törvényi garanciáját 2004. június 27-től tartalmazta az ÁSZ-törvény. Kimondta, hogy az ÁSZ állítja össze a rá vonatkozó fejezet költségvetésére és a költségvetés végrehajtására vonatkozó javaslatot. Az új számvevőszéki törvény ezt azzal egészítette ki, hogy törvényi erőre emelte azt a korábban is működő – ámde jogszabályi szinten meg nem jelenő – gyakorlatot, miszerint az Állami Számvevőszék költségvetésére vonatkozó javaslatot a kormány változtatás nélkül terjeszti be az Országgyűlés elé, s ugyanígy jár el a költségvetés végrehajtásáról készített beszámolóval is.

Az új ÁSZ-törvény még ennél is jelentősebb, nemzetközi viszonylatban is egyedülálló garanciát nyújt, egyben korlátot emel az Országgyűlés beavatkozásának, amikor kimondja, hogy az Állami Számvevőszék költségvetését úgy kell megállapítani, hogy ne legyen kevesebb az előző évi központi költségvetésben megállapított összegnél. Az új törvény deklarálta azt is, hogy az ÁSZ részére az ÁSZ-törvényben rögzített feladatokon „túlmenően további feladatot törvény csak úgy állapíthat meg, hogy a feladatellátáshoz szükséges pénzügyi fedezetet egyidejűleg biztosítja”. Ezen garanciális elemek révén a szervezet működtetése nem lehetetleníthető el, nem terhelhető forrás nélkül előírt többletfeladatokkal, illetve a költségvetés nominális értékű csökkentésével.

Az Állami Számvevőszék elnökét, alelnökét, vezetőit és számvevőit megillető díjazást és juttatásokat az ÁSZ-törvény szabályozza, így a jelenlegi illetményrendszer is erősíti a szervezet függetlenségét. A kormánynak nincs módja befolyásolni a számvevői állomány illetmé-

nyét, amelyre a korábbi szabályozási mód még elvi lehetőséget nyújtott.

Feladatköri függetlenség

A független ellenőrzési tevékenységet garantáló felhatalmazás adja a legfőbb ellenőrző intézmények számára az ellenőrzési feladatellátással kapcsolatos mozgásteret, amely egyben az értékteremtés felelősségét is hordozza. Ezért tekinthetjük kiemelkedő jelentőségűnek, hogy az új ÁSZ-törvény leszögezi azt, hogy az Állami Számvevőszék ellenőrzési tevékenysége során minden más szervezettől független. Az Állami Számvevőszék az ellenőrzéseit törvény rendelkezése alapján, valamint saját diszkrecionális jogkörében kiválasztott ellenőrzési témákban és helyszíneken, továbbá az erre törvényben feljogosított szervezetek felkérésére végzi.

A feladatköri függetlenség terén Magyarországon hagyományai voltak a szabad ellenőrzési témaválasztás elismerésének, az ellenőrzési típusok közötti választás szabadságának, az előzetes és utólagos ellenőrzések körének, valamint a korlátozott ellenőrzési jogkörrel ellenőrizhető tárgyköröknek. Ezeket a kérdésköröket a nemzetközi elvárásokkal összhangban szabályozta a mindenkori ÁSZ-törvény. Az ellenőrzések témaválasztása az ÁSZ-törvény által előírt kötelezően ellenőrizendő körön túl szabad volt és most is az, az ÁSZ jelentős számú, saját hatáskörben választott ellenőrzést folytatott le a múltban és folytat le a jelenben is. Azonban azt a garanciális rendelkezést, amely kimondta, hogy az intézmény ellenőrzési tervét az ÁSZ elnöke hagyja jóvá, csak az új ÁSZ-törvény rögzítette.

Az Alaptörvény törvényességi (szabályszerűségi), eredményességi és célszerűségi szempontú ellenőrzésekre egyaránt felhatalmazást ad az ÁSZ-nak. A hatékonysági és gazdaságossági szempontok ellenőrzésére is rendelkezik hatáskörrel az Állami Számvevőszék,

amely az egyéb jogszabályokból vezethető le. Az államháztartási törvény az államháztartási kontrollok céljaként – így az államháztartási kontrollok külső szintjét alkotó Állami Számvevőszék céljaként is – az államháztartás pénzeszközeivel és a nemzeti vagyonnal történő eredményes, hatékony és gazdaságos gazdálkodás biztosítását jelöli ki. Ez az Állami Számvevőszék számára közvetlen felhatalmazásként és egyben feladatként értelmezhető, amelyek alapján helyénvalósági vagy teljesítmény-ellenőrzés végezhető.

Az ÁSZ ellenőrzési feladatkörét nem csorbítja, sőt a nemzetközi standardok is elismerik az úgynevezett korlátozott jogkörrel végezhető ellenőrzések törvényben történő meghatározását. Például a pártok gazdálkodásának és a pártok parlamenti frakciói számára folyósított hozzájárulás felhasználásának ellenőrzése, a Magyar Nemzeti Bank gazdálkodása és alapvető feladatai közé nem tartozó tevékenységének ellenőrzése, továbbá az egyházak, valamint az általuk fenntartott és működtetett intézmények és szervezetek részére az államháztartásból juttatott normatív és meghatározott célra biztosított támogatás felhasználása, valamint a nemzetbiztonsági szolgálatok speciális működési költségkerete felhasználásának ellenőrzése csak szabályszerűségi szempontok szerint történhet.

A függetlenség szempontjából az egyik legjelentősebb jogosultságnak tekinthető a jelentések nyilvánosságra hozatalának követelménye. A jelentések megállapításainál figyelembe kell venni az ellenőrzött intézmények ellenőrzési megállapításokkal kapcsolatos véleményét, továbbá tekintettel kell lenni az adatvédelmi előírásokra, ugyanakkor biztosítani kell, hogy a számvevőszék szabadon döntsön jelentései tartalmáról, továbbá teljesítse a jelentések nyilvánosságának törvényi követelményeit. Az új törvény azt is leszögezi, hogy az ÁSZ jelentései bíróság vagy más hatóság előtt nem támadhatók meg. A számvevőszéki jelen-

téseknek mind a hasznosulási szempontoknak, mind az ÁSZ szakmaiságába vetett társadalmi bizalom erősítéséhez kapcsolódóan megfogalmazódó elvárásoknak meg kell felelniük. A jelentések széles körű hasznosulása szempontjából tehát kulcskérdés, hogy a számvevőszék által tett megállapítások – valamennyi célcsoport számára – világos, egyértelmű üzeneteket közvetítsenek (Domokos et al., 2016b).

Összegezve: az ellenőrzési függetlenség kritériumát a teljes szabályrendszer alátámasztja, ami biztosítja a szükséges felhatalmazást ahhoz, hogy az Állami Számvevőszék az *Alvontosa* (2010) által mércének tekintett azon képesség birtokában legyen, hogy az általa kiválasztott témakört kivizsgálhassa, ami a függetlenség valódi ismérve.

AZ ÁLLAMI SZÁMVEVŐSZÉK ELLENŐRZÉSI JOGOSÍTVÁNYAINAK MEGERŐSÖDÉSE

Az új ÁSZ-törvényben részletesen kimunkálásra kerültek azok a további jogkörök, amelyek a számvevőszéki munka hasznosulását tekintve éppolyan fontosak, mint a függetlenségi garanciák. A közreműködési kötelezettség, az intézkedési tervkészítési kötelezettség, a hatósági jelzések rendszere és a vagyongóvási rendelkezések olyan jog- és hatáskörök, az ellenőrzöttek nézőpontjából pedig olyan kötelezettségek, amelyek az ÁSZ megnövekedett felelősségét is eredményezik.

A közreműködési kötelezettség

A Limai Nyilatkozat előírása szerint az ellenőrzési információkhoz a kellő időben való hozzáférést biztosítani kell. A korábbi ÁSZ-törvény a kellő időt „soron kívül” határozta meg, ugyanakkor az ellenőrzött szervezetek e kötelezettségének megszegését nem szankci-

onálta. Az ellenőrzési információk szolgáltatását tekintve az ÁSZ az ellenőrzött szervezet együttműködésére van utalva, a tűrési és a rendelkezésre állási kötelezettségen túl aktív, tevőleges magatartásuk teszi lehetővé az ellenőrzések eredményes lefolytatását. A korábbi ÁSZ-törvény szabályozási hiányossága miatt előfordult, hogy az ÁSZ nem tudta a tervezett ellenőrzését lefolytatni, ezért a jogalkotó indokoltan látta a vonatkozó szabályokat szankcióval megerősíteni.

Az új ÁSZ-törvény elfogadása és a Büntető Törvénykönyv módosítása új alapokra helyezte a közreműködési kötelezettséget. Az új ÁSZ-törvény soron kívül, de legfeljebb öt munkanapon belül adat-, illetve dokumentumszolgáltatást ír elő. A Büntető Törvénykönyv alapján 2012. január 1-jétől az ellenőrzött közreműködési kötelezettsége teljesítésének hiánya megalapozza az ellenőrzött szervezet vezetőjének, munkavállalójának büntetőjogi felelősségét. A közreműködési kötelezettség e két pillére (a határidő előírása és a nemteljesítés szankcionálása) olyan erős ellenőrzési jogosítványokat biztosít az Állami Számvevőszék számára, amely megakadályozza, hogy az ellenőrzöttek a dokumentumok visszatartásával hátráltassák vagy ellehetetlenítsék az ellenőrzést. Azzal együtt, hogy az új ÁSZ-törvény az ÁSZ elnökének lehetőséget ad fegyelmi eljárás kezdeményezésére, illetve más irányú intézkedésre is, az ellenőrzési tevékenység eredményességét, az ellenőrzési megállapítások hasznosulását nagymértékben segíti a közreműködési kötelezettségre vonatkozó szabályozás szigorítása.

Közreműködési kötelezettség megsértése miatt a 2014. évben egy esetben fordult az ügyészséghez az ÁSZ, 2015-ben tíz esetben kezdeményezett intézkedést. Az ÁSZ-törvény 33. §-a (3) bekezdésének *a*) pontjában foglalt intézkedés kezdeményezése azért vált szükségessé, mert az ellenőrzött szervezetek képviselői írásban nyilatkoztak arról, hogy az ellen-

őrzés által kért releváns dokumentumokat, illetve adatokat nem tudják az ellenőrzés rendelkezésére bocsátani.

Az intézkedési tervkészítés kötelezettsége és az utóellenőrzések szerepe

A jó kormányzás szolgálata az ellenőrzött szervezetek által tett intézkedésekben csúcsondik ki. Az intézkedések révén terelhető az ellenőrzött a szabályosabb, eredményesebb működés, a célszerű feladatellátás irányába. Az új ÁSZ-törvény elfogadásával gyökeresen átalakult az intézkedési tervek vonatkozó kötelezettségek terén tapasztalható szabályozási bizonytalanság. A kötelezettségek és a felelősség egyértelművé váltak. A megállapítások címzettje – aki általában az ellenőrzött szervezet vezetője – minden intézkedést igénylő megállapításra köteles intézkedési tervpontot kidolgozni, és az így összeállított intézkedési tervet a jelentés kézhezvételétől számított 30 napon belül az Állami Számvevőszék részére megküldeni. Domokos (2014) rámutatott, hogy ez komoly fejlődés, hiszen az ÁSZ-törvény hatálybalépése előtt a számvevőszéki javaslatok alig több mint felének volt konkrét intézkedésben tetten érhető következménye, azaz a megállapítások jelentős része nem hasznosulhatott a mindennapok gyakorlatában. Az Állami Számvevőszék éves beszámolóí szerint 2006 és 2009 között a nem teljesült javaslatok arányára vonatkozó statisztika évről-évre romló képet mutatott. A nemteljesítés aránya 2006-ban 11 százalékos szintről minden évben mintegy 5 százalékpontot emelkedett. Ez jól jelezte, hogy az akkori jogi keretek között egyre kevésbé érte el a célját az ellenőrzés.

Az új ÁSZ-törvény hatálybalépése óta az Állami Számvevőszék egyértelmű kötelezettsége érdemben vizsgálni az intézkedési terveket, és ha azok hiányosak vagy más okból nem elfogadhatók, új határidő tűzésével javításra,

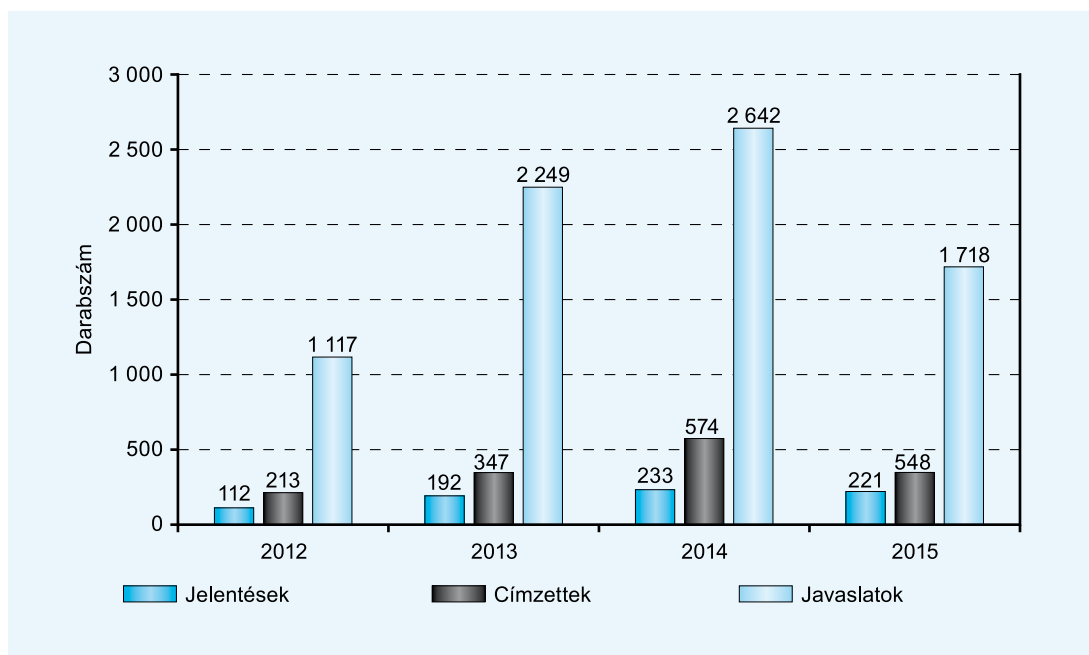
kiegészítésre visszaküldeni azokat. A törvény mulasztás esetére szankciót is meghatároz az intézkedési terv készítésre kötelezett vezetővel szemben. Amennyiben az intézkedési terv nem elfogadható, az Állami Számvevőszék elnöke büntető vagy fegyelmi eljárás megindítását kezdeményezheti, továbbá jogában áll pénzeszközök megvonására irányuló szankciók kezdeményezése is (az ellenőrzött szervezetet megillető, államháztartási alrendszerből származó támogatások vagy juttatások folyósításának, vagy a személyi jövedelemadó 1 százalékából történő részesedés lehetősége felfüggesztésének kezdeményezése az illetékes hatóságnál). Az illetékes hatóság (megkeresett szervezet) – mérlegelés lehetősége nélkül – köteles az ügyben intézkedni.

A törvényi módosítás a szemléletváltást az ellenőrzött szervezeteknél is nyomatékosította: az intézkedési tervek elkészítése az a minimum, amelyet nem mérünk, hanem – ha szükséges – büntetőjogi úton, az erre feljogosított állami szervek közreműködésével kikényszerítünk. Az intézkedési tervek elkészítése, elfogadása, a javaslataink nyilvánossága, a rendszeres utóellenőrzések abba az irányba hatnak, hogy a javaslataink hasznosuljanak. Ha a szankciók nem vezetnek eredményre, nem lehetségesek vagy az ügy súlya indokolja, az Állami Számvevőszék elnöke a jelentést az Országgyűlés valamely bizottsága elé viheti, és az ellenőrzött szervezet vezetőjének meghallgatását kezdeményezheti.

A 2012–2015. években kiadmányozott jelentésekben több száz címzett részére jelentős számú intézkedési kötelemmel járó javaslat került megfogalmazásra (lásd 1. ábra).

A hivatali típusú számvevőszéki modell sajátossága, hogy a legfőbb pénzügyi-gazdasági ellenőrző szervezet ellenőrzési megállapítást és javaslatot fogalmaz meg, és/vagy szükség szerint egyéb eljárást kezdeményezhet, de az ellenőrzött szervezetre kötelező erejű határozatot nem hozhat. Éppen ezért az ÁSZ nem

A 2012–2015. ÉVEKBE KIADMÁNYOZOTT JELENTÉSEK, JAVASLATOK ÉS CÍMZETTEK SZÁMA

Forrás: Állami Számvevőszék

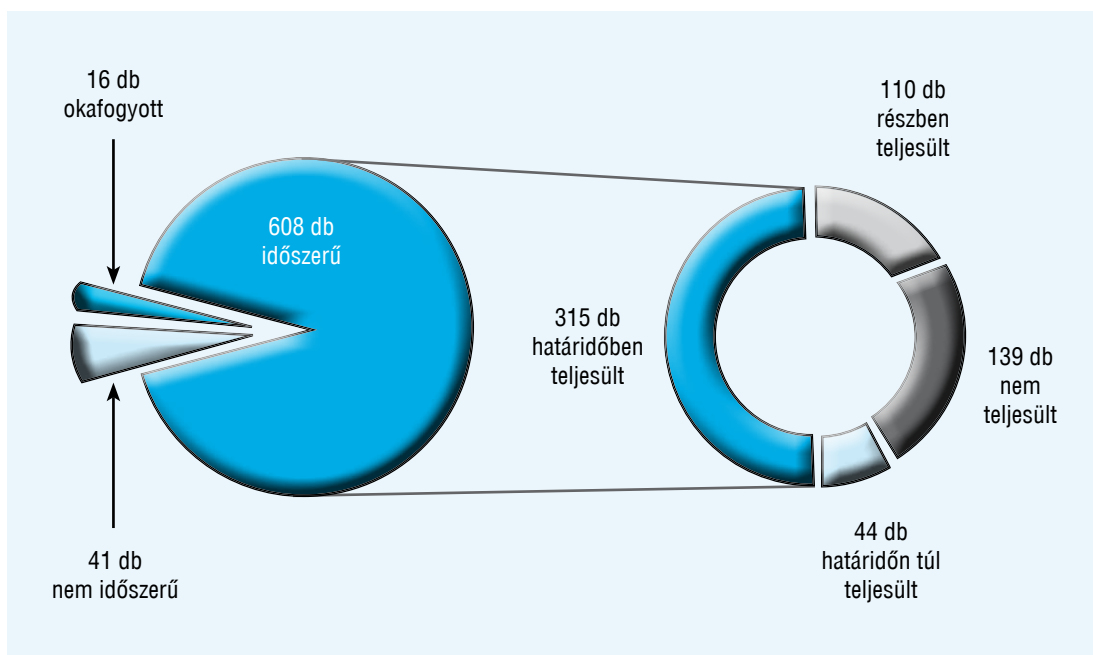
konkrét intézkedést kér, hanem javaslatot tesz a hiányosságok kijavításának módjára. Az ellenőrzött szervezetek ennek figyelembevételével kötelesek az intézkedési tervüket elkészíteni és az ÁSZ részére megküldeni. Az ÁSZ a beérkezett intézkedési tervet értékeli, szükség esetén annak kijavítását vagy kiegészítését kéri. A szükséges intézkedések tényleges megtételét azonban nem az ÁSZ, hanem a választók, a felügyeleti szervek, a munkáltatók, a belső ellenőrzés, a kormány, az Országgyűlés, és nem utolsósorban az Állami Számvevőszék ellenőrzéseit kísérő széles nyilvánosságra épülő társadalmi elvárások fogják kikényszeríteni. Az ő kezükben van az intézkedési tervekben kötelezettséget vállalók nemteljesítésével szembeni legvégösszhang kulcsa (munkajogi, fegyelmi felelősség megállapítására irányuló eljárások lefolytatása, tisztségből való visszahívás).

Az Állami Számvevőszék Stratégiájában fog-

laltak szerint annak érdekében, hogy a számvevőszéki munka eredménye minél jobban hasznosuljon, célzottabbá tette az utóellenőrzések rendszerét. Az utóellenőrzés keretében az ÁSZ az intézkedési tervben foglalt feladatok végrehajtását értékeli, amelynek eredménye kockázati szempontból jelzésértékű az ellenőrzött szervezet szabályszerű működéséről. Az új ÁSZ-törvény bevezetése óta először a 2014. évben zárt le az ÁSZ önálló program alapján olyan utóellenőrzéseket, amelyek esetében az ellenőrzések tekintetében már hatályban volt az új ÁSZ-törvényben lefektetett intézkedési kötelelem. A 62 utóellenőrzéssel értékelt önkormányzatnál megtett intézkedésekre vonatkozó eredményt a 2. ábra mutatja.

A 608 időszervi javaslatra készült intézkedési tervekben megfogalmazott intézkedéseknek több mint a fele határidőben, teljes mértékben teljesült, az ÁSZ az intézkedések 77 szá-

**AZ INTÉZKEDÉSI TERVEKBE ELŐÍRT FELADATOK VÉGREHAJTÁSA A 2014. ÉVBEN
LEFOLYATOTT UTÓELLENŐRZÉSEK ADATAI ALAPJÁN**

Forrás: Állami Számvevőszék

zalékát valamilyen mértékben elfogadhatónak értékelte. Említést érdemel, hogy ma az ÁSZ-nál vezetett naprakész nyilvántartás alapján a nyomkövethetőség teljes mértékben biztosítottá vált. A végre nem hajtott intézkedések a felelős vezetői magatartásban, a szabályszerű működésben kockázatot jeleznek, ezért azok kezelése, illetve mérséklése érdekében további intézkedések megtétele szükséges. Amennyiben az utóellenőrzés során az ÁSZ megállapítja, hogy az ellenőrzött szervezet az intézkedést igénylő megállapítások kezelésére készített intézkedési tervben vállalt feladatait nem teljes körűen hajtotta végre, az ÁSZ további lépéseket tehet.

Utóellenőrzések lefolytatására 2015-től is sor került. Az ÁSZ 2015-ben utóellenőrzés keretében 23 azonos kritériumú program szerint ellenőrzött önkormányzatnál értékelte az intézkedési tervek megvalósítását, valamint

két egyéb témájú ellenőrzéshez kapcsolt utóellenőrzést. 2016 első félévében 28 utóellenőrzés lezárására került sor, 15 önkormányzati ellenőrzés és 5 állami víziközmű-társaság mellett tömegközlekedési társaságok és más szervezetek által végrehajtott intézkedési tervek kerültek górcső alá.

Figyelemfelhívó levelek

Az új ÁSZ-törvény további lehetőséget is biztosít az elnök számára, amennyiben az ÁSZ az ellenőrzés alatt jogszabálysértő gyakorlatot vagy a vagyonteljesítésellenes felhasználást észleli. Ha jogszabály súlyosabb jogkövetkezmény alkalmazását nem írja elő, az elnök figyelemfelhívó levéllel fordulhat az ellenőrzött szerv vezetőjéhez, aki a levélben foglaltakat 15 napon belül köteles elbírálni, a megfelelő

intézkedést megtenni és erről az Állami Számvevőszék elnökét értesíteni. Ez a jogosítvány lehetővé teszi, hogy az ÁSZ ne csak egy szigorúan formalizált ellenőrzési eljárás végén hatasson az ellenőrzöltre, hanem az ellenőrzési folyamat egészében őrkdjön a közpénzköltés felett.

Az Állami Számvevőszék figyelemfelhívó levélben jelzi az ellenőrzött szervezetek vezetői felé azokat az ellenőrzés során feltárt kockázatokat, amelyek az átlátható és elszámoltatható közpénzköltést veszélyeztetik. Figyelembe véve az ellenőrzött szervezet vezetőjének ezekre az esetekre fennálló 15 napos intézkedési kötelezettségét, az ÁSZ a figyelemfelhívó levélre a jó kormányzás támogatásának igen hatékony eszközeként tekint. Az ÁSZ elnöke a 2015. évben kiadmányozott számvevőszéki jelentésekhez kapcsolódóan összesen 77 figyelemfelhívó

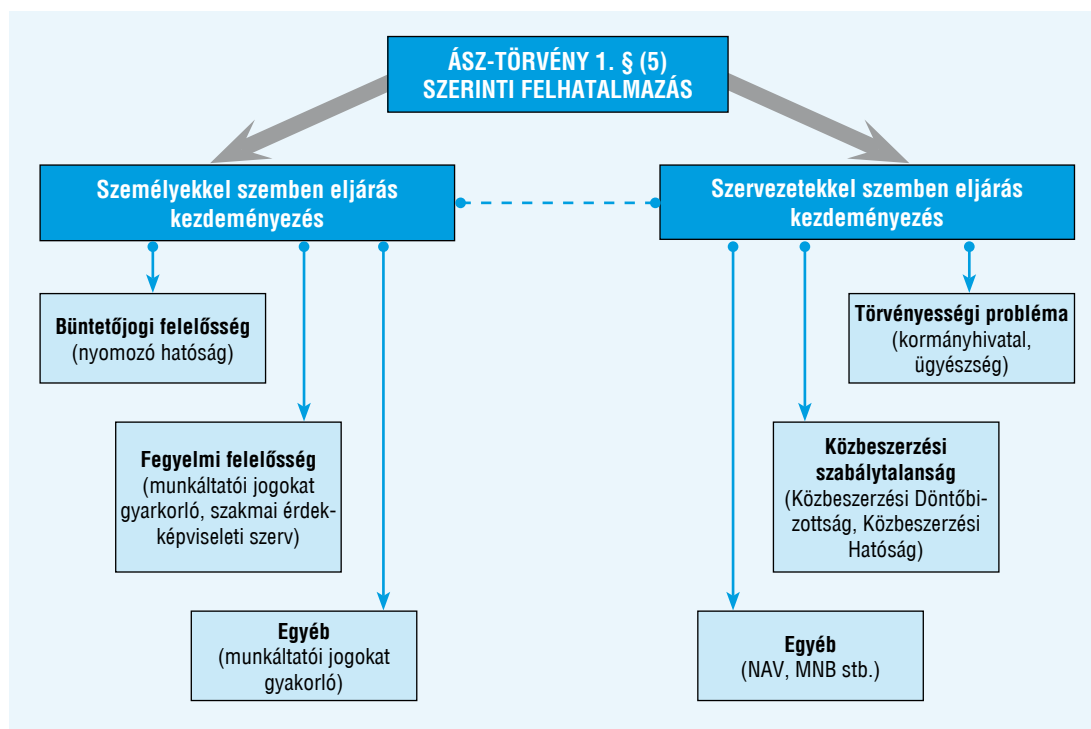
levelet küldött az ellenőrzött szervek vezetőinek, és 2014-ben is hasonló számban élt ezzel az eszközzel.

Hatósági jelzések a közjó szolgálatában

Az ÁSZ-törvény 1. §-ának (5) bekezdése általános felhatalmazást biztosít az Állami Számvevőszék részére, hogy megállapításai alapján az ellenőrzött szervezetekkel és a felelős személyekkel szemben az illetékes hatóságnál, szakmai érdekképviselői szervezetnél eljárást kezdeményezzen. Szabálytalanság megállapítása esetén a személyes felelősség iránti és a szervezettel szemben indítható eljárások kezdeményezése is indokoltá válhat. A hatósági eljárások kezdeményezésének rendszerét szemlélteti a 3. ábra.

3. ábra

A HATÓSÁGI ELJÁRÁSOK KEZDEMÉNYEZÉSÉNEK RENDSZERE

Forrás: Állami Számvevőszék

Az Állami Számvevőszék nem hatóság, ezért a felmerült szabálytalanságok kapcsán nem rendelkezik közvetlen szankcionálási lehetőséggel. A hatósági jogosítványokkal nem rendelkező hivatali típusú számvevőszékek korlátozott jogkörét ellensúlyozza, valamint általában az ellenőrzések hatékonyságát megsokszorozza, ha az ellenőrző szervezet az ellenőrzések során megszerzett információkat eljuttatja azokhoz a hatóságokhoz (nyomozó hatóság, fővárosi és megyei kormányhivatalok, Közbeszerzési Hatóság, Nemzeti Adó- és Vámhivatal), amelyek a törvényes működés helyreállítása, illetve a felelősség érvényesítése érdekében közvetlenül intézkedhetnek, szankciók szabhatnak ki. Ez a fajta hídszerep segít felszámolni a következmények elmaradására hagyatkozó magatartást, növeli az integritást, támogatja az átláthatóságot, elszámoltathatóságot és a jogállamiság tiszteletét.

Az Állami Számvevőszékről szóló korábbi törvény – az Állami Számvevőszék jogállására vonatkozóan – a hatósági eljárások kezdeményezésére általános felhatalmazást nem tartalmazott. Bűncselekmény gyanúja esetén, valamint a közbeszerzési törvény rendelkezéseinél fogva közbeszerzési jogsértés esetén fordulhatott az illetékes hatósághoz (Domokos et al., 2016c).

Bűncselekmény gyanúja

A számvevőket – mint hivatalos személyeket – feljelentési kötelezettség terheli. A számvevőszéki ellenőrzés során feltárt bűncselekmény gyanúja esetén az Állami Számvevőszék köteles értesíteni erről az illetékes nyomozó hatóságot, amelynek célja az ellenőrzött szervezet szabályos működésének biztosításán túl a bűnüldözéshez kapcsolódó összetársadalmi érdek szolgálata, valamint annak megelőzése, hogy a felelős személy vagy más bűncselekményt kövessen el (generális prevenció). Mindez hozzájárul a közélet tisztaságának megteremtéséhez, a korrupció felszámolásához, illetve az integri-

tásalapú közigazgatási működés megteremtéséhez (Domokos et al., 2016c).

Az Állami Számvevőszék 2013-ban 23 alkalommal, 2014-ben 50 ügyben, 2015-ben pedig 55 ízben értesítette az illetékes nyomozóhatóságot. Az értesítést követően már az illetékes nyomozóhatóságok feladata a tényállás teljes felderítése. A nyomozások elrendelése jellemzően hűtlen kezelés, számviteli rend megsértése, valamint költségvetési csalás elkövetésének gyanúja miatt történt. Az ÁSZ által megküldött értesítések alapján 2016 elején 74 ügyben volt folyamatban nyomozás.

A kormányhivatalok törvényességi felügyeleti eljárásának kezdeményezése

Az Állami Számvevőszék az önkormányzatok ellenőrzése során gyakran tapasztal olyan működésbeli hiányosságokat, jogszabályba ütköző döntéseket, eljárásokat, szabályzatokat, amelyek orvoslására a megyei, fővárosi kormányhivatalok rendelkeznek a leghatékonyabb eszközökkel. Törvényességi felügyeleti eljárásban, ha szükséges a bírósághoz fordulva kényszerítik ki a törvényes működést. Ennek érdekében – élve az ÁSZ-törvény szerinti felhatalmazással – az ÁSZ értesíti az ellenőrzött önkormányzat törvényességi felügyeletét ellátó illetékes kormányhivatalt.

Az ÁSZ 2014-ben 29, 2015-ben összesen 50 alkalommal értesítette a megyei és fővárosi kormányhivatalokat nem szabályszerű önkormányzati működéssel, döntéshozattal vagy jogalkotással kapcsolatban. Tapasztalataink és a kormányhivatalok visszajelzései azt mutatják, hogy a kormányhivatalok számára az ÁSZ jelzései értékes információt jelentenek, amelyet figyelembe vesznek ellenőrzéseik megtervezése és lefolytatása során. Az kormányhivatali értesítéseken keresztül elérhető eredmények miatt a hatósági jelzések megtételére szolgáló ÁSZ-törvénybe foglalt általános felhatalmazás az ÁSZ „szavának” különös súlyt ad.

Közbeszerzési jogorvoslatok kezdeményezése

Az ÁSZ a közbeszerzési törvényben foglalt felhatalmazással élve az elmúlt 3 évben növekvő számú közbeszerzési tárgyú jogorvoslati kezdeményezést tett. 2013-ban 8, 2014-ben 21, 2015-ben már 36 ízben fordult a Közbeszerzési Hatóság felé. A növekedés az ellenőrzések arányában kifejezve is megmutatkozott: 2013-ban az ellenőrzések 4,1 százalékában, 2014-ben az ellenőrzések 8,9 százalékában, 2015-ben az ellenőrzések 16,7 százalékában élt az ÁSZ a jogorvoslat lehetőségével. A kezdeményezett jogorvoslati eljárásokban az esetek többségében megállapították a jogsértést és számos esetben bíróság kiszabására is sor került. A jogorvoslati eljárás kezdeményezése nem az ellenőrzés elsődleges célja, hanem annak lehetséges hozadéka, az ellenőrzési tevékenység egyik jól mérhető hasznosulási kimenete, amely támogatja a beszerzések jogszerű végrehajtását és a közpénzek elköltésének átláthatóságát (Gál et al., 2016).

Egyéb értesítések

Az ÁSZ-törvény hatósági jelzésekre vonatkozó általános felhatalmazása nyomán megnőtt azon szervezetek köre, akikhez az ÁSZ szabálytalanságok feltárása esetén fordulhat. A Magyar Könyvvizsgáló Kamara és a Nemzeti Adó- és Vámhivatal felé évente több ellenőrzés kapcsán is teszünk jelzést, azonban időről-időre olyan esetekre is fény derül, amelynek kapcsán az NMHH, a PSZÁF, illetve jogutód szerve az MNB, a KLIK, az Energetikai Hivatal vagy a Cégbíróság értesítésére volt szükség.

Vagyonmegóvási intézkedések

Az ellenőrzött szervezet gazdálkodására, forrásaira érdemben kiható intézkedések megtételének lehetőségét a törvény arra az esetre biztosítja, amikor az ellenőrzés rendeltetésellenes

vagy pazarló felhasználást tár fel, illetve az ellenőrzött szervezet által a pénzeszközök kezelésére vonatkozó szabályok súlyos megsértésével történő károkozást, illetve ennek veszélyét állapítja meg. Ekkor a kár megelőzése, illetve enyhítése érdekében az Állami Számvevőszék elnöke az illetékes hatóságtól vagyonmegóvási intézkedéseket kérhet:

- a munkabérek folyósításának kivételével az előirányzat-felhasználási keret zárolását,
- az államháztartás valamelyik alrendszeréből nyújtott támogatások folyósításának felfüggesztését,
- a személyi jövedelemadó 1 százalékából történő felajánlásokból való részesedés lehetőségének felfüggesztését,
- bűncselekmény elkövetésének gyanúja esetén az ellenőrzött szervezet tulajdonában vagy kezelésében lévő, az államháztartási vagyon körébe tartozó vagyonelem tekintetében zár alá vétel elrendelését (Domokos et al., 2016c).

Az Állami Számvevőszékről szóló korábbi törvény a jelenleg hatályos törvény intézkedései közül csupán az anyagi és pénzeszközök zárolását tartalmazta, és lehetővé tette a költségvetésből finanszírozott beruházások tekintetében a pénzeszközök felhasználásának felfüggesztését. Az új törvény szerinti vagyonmegóvási intézkedések köre egyrésztől lényegesen bővebb, másrésztől azt is tartalmazza, hogy a megkeresett hatóság köteles a szükséges intézkedéseket megtenni és erről az Állami Számvevőszék elnökét tizenöt napon belül írásban értesíteni. A korábbi szabályozás szerint a zárolás végrehajtásáról az Állami Számvevőszék elnökének megkeresése alapján az államháztartásért felelős miniszter vagy a vizsgált szerv vezetője gondoskodik. Megállapítható tehát, hogy a jelenlegi törvény a vagyonmegóvási intézkedések tekintetében az intézkedések eredményessége, végrehajthatósága érdekében előremutató változásokat hozott (Domokos et al., 2016c).

AZ ÁSZ ÚJ SZEREPKÖREI, FELADATAI

Az új ÁSZ-törvényben új feladatok ellátására kapott felhatalmazást az Állami Számvevőszék. Az ellenőrzéseken felül bevezetett tanácsadói, elemzési, tanulmánykészítési és véleményezési jogosultság hangsúlyosan szélesíti a társadalmi felelősségvállalás kereteit, növeli a számvevőszék súlyát az állami szervezetek között. A törvényben nevesített feladatokon túl célzottan, projektszerűen, egy időszakra szólóan további szerepvállalást határoznak meg számára az Országgyűlés határozatai is. Az ÁSZ az új feladatok révén betöltött új szerepkörökben is a stratégiai célok megvalósítását, a közpénzek felhasználásának átláthatóbbá és eredményesebbé tételét, valamint a közszolgáltatásokat biztosító intézmények és rendszerek hatékonyabb működésének támogatását segíti elő. Egy klasszikus ellenőrzési hasonlatot újrafogalmazva: a számvevőszék nemcsak az „örkutyá”, de a „terelőkutya” feladatait is magára vette (Domokos et al., 2016b). A számvevőszéki munka legmesszebbmenő hasznosulása megkívánta a nyilvánossággal való kapcsolat újraértelmezését is.

Elemzések, tanulmányok készítése

Az ÁSZ – az ellenőrzésektől függetlenül – bármely témakörben készíthet/közvétehet tanulmányt. Az elemzések készítése a Költségvetési Tanácsi feladatok ellátása tekintetében kötelezettség, más tárgykörökben lehetőség. A tanulmány- és az elemzéskészítés lehetőségével azon a területen él az ÁSZ, ahol tapasztalatai, megszerzett tudásának széles körű hasznosulása – az ellenőrzések tömörsége, szigorú formalizáltsága, címzett jellege és a címzetre következményekkel járó volta miatt – elemzésekben, tanulmányokban biztosítható. Az elemzésekben lehetőség van új kérdések és új megközelítésű témák felvetésére, tévhitek

megcáfolására és ezáltal a közpénzügyi gondolkodás alakítására.

A 2013–2015 közötti időszakban az ÁSZ honlapján összesen 39 elemzés (tanulmány) jelent meg, amelyeket – megfogalmazott céljaik alapján – alapvetően a következő csoportokba sorolhatók.

- KT-elemzések,
- több helyszínen, azonos kritériumokat tartalmazó program szerint lefolytatott ellenőrzéseken alapuló összefoglaló értékelések, elemzések,
- egyes ellenőrzésekhez kapcsolódó elemzések,
- egyedi elemzések,
- tervezést támogató elemzések.

A Költségvetési Tanács számára törvényi kötelezettség alapján készített elemzéssel – súlyára tekintettel – a következő alpontban külön foglalkozom. Az ÁSZ honlapján 2013–2015 között 7 KT-elemzés jelent meg, 2013 előtt pedig 3 KT-elemzés készült.

A több helyszínen, azonos kritériumokat tartalmazó ellenőrzési program alapján lefolytatott (ügynevezett témacsoportos) ellenőrzések tapasztalatait az ÁSZ összefoglaló tanulmányokban jelentette meg, amelyekben általában rendszerszintű problémákat tárt fel. A tanulmányokban a megfelelő tanulságok és következtetések levonására több intézmény ellenőrzésén keresztül kerül sor, ezáltal tágabb kontextusban vizsgálható egy-egy jelenség vagy probléma. Így például a felsőoktatási intézmények gazdálkodásáról kiadott ÁSZ-tanulmány az ágazati szintű irányítási problémákra mutatott rá, a helyi nemzetiségi önkormányzatok ellenőrzéséről készült tanulmány legfőbb tanulsága pedig az volt, hogy helyi nemzetiségi önkormányzatok gazdálkodásának szabályossága elsősorban a velük együttműködési megállapodást kötő, a működési feltételeiket biztosító helyi önkormányzatokon múlik. 2013 óta az ÁSZ négy összefoglaló tanulmányt jelentetett meg.

Az egyéb, egyes ellenőrzésekhez kapcsolódó elemzések hasonlóak a témacsoportos elemzésekhez, de a témafelvetés megválaszolása nem igényli sorozatban több azonos típusú szervezet ellenőrzését. Céljuk az adott ellenőrzés szélesebb körű hasznosulásának támogatása, a téma tágabb kontextusban való értékelése. 2013 óta négy elemzés készült.

Az egyedi elemzések aktuális, társadalmi-gazdasági szempontból jelentős témát dolgoznak fel, amelyből 2015 végéig összesen 22 jelent meg. Ilyen elemzés készült például az államadósság alakulását befolyásoló tényezőkről, a monetáris politika költségvetési kockázatairól. Egyedi elemzések, tanulmányok készültek azokban a témákban is, amellyel kapcsolatos tevékenység kifejtésére az Országgyűlés határozattal, egyfajta társadalmi felelősségvállalásként hatalmazta fel az Állami Számvevőszéket

▶Az Országgyűlés támogatta az ÁSZ korrupció elleni szerepvállalását azáltal, hogy elismerte az ÁSZ által bevezetett integritáskultúra-projektet. Az Integritásfelmérés illeszkedik azon tanulmányok körébe, amellyel az ÁSZ preventív módon járul hozzá a közpénzügyi rendszer javításához. A „magyar modell” elősegíti egy olyan korrupcióellenes eszközrendszer meghonosítását, amelyben a közintézmények vezetői a megelőzés előtérbe helyezésével elköteleződnek ezen értékek mellett és kialakítanak egy olyan belső működési környezetet, amelyek révén szervezetüket és dolgozóikat meg tudják védeni a korrupció veszélyeivel szemben. A 2015. évi önkéntes adatfelvételen minden eddigénél több, 2557 szervezet vett részt, ami azt mutatja, hogy az ellenőrző szervek és a hatóságok mellett a korrupció elleni küzdelemben megjelent egy elkötelezett, közpénzt felhasználó vezetői réteg. Az integritás témakörében 2013–2015 között 18 elemzés született, az elemzések nyomán megállapítható volt, hogy a felmérésben részt vevő intézmények körében a korrupciós

kockázatok mérséklődtek, a korrupcióellenes kontrollok pedig erősödtek.

▶Az Országgyűlés támogatta az ÁSZ pénzügyi kultúra fejlesztésében vállalt tevékenységét is. A pénzügyi kultúra fejlesztésében vállalt szereppel kapcsolatban első ízben 2013-ban, másodsorban 2016-ban került kiadásra kutatási jelentés. Utóbbi kutatás célja a hazai pénzügyi kultúra, pénzügyi tudatosság fejlesztési kezdeményezések feltérképezése és értékelése, a hazai képzési rendszerek, programok jellemzőinek, hiányosságainak feltárása volt.

A tervezést támogató elemzések elsősorban belső használatra szánt, az ellenőrzéstervezést és előkészítést támogató elemzések, de esetenként nyilvánosságra kerülhetnek. 2013–2015-ben két ilyen elemzés jelent meg, egy a versenyképes tudás megszerzését és hasznosítását szolgáló állami intézkedések, egy pedig a beruházásösztönző intézkedések számvevőszéki ellenőrzése szempontjainak és fókuszterületeinek meghatározásához. Ahogy a tanulmányok címe is mutatja, céljuk valamely jövőbeni ÁSZ-feladattal kapcsolatos kérdéskörök, kockázatok elemzése.

Külön hasznosulási szintet jelentenek az Állami Számvevőszékről szóló tudományos publikációként megjelenő tanulmányok, cikkek. Így például 2016-ban A jó kormányzás építőkövei – fókuszban a legfőbb pénzügyi ellenőrző szerv című tanulmány sorozat keretén belül 11 tanulmány jelent/jelenik meg az ÁSZ honlapján, magyar és angol nyelven.

A Költségvetési Tanács munkáját támogató elemzések

A Stabilitási törvény értelmében a 2011-ben felállított Költségvetési Tanács véleményt nyilvánít a központi költségvetési törvényjavaslat tervezetéről és az ebben tervezett államadósság csökkenésének megvalósulásáról. Az Országgyűlés jelenleg csak olyan költ-

ségvetési törvényt fogadhat el, amelyről az a KT véleménye, hogy csökken általa az államadósság teljes hazai össztermékhez viszonyított aránya. A KT további feladata, hogy félévente véleményt nyilvánítson a központi költségvetésről szóló törvény végrehajtásának helyzetéről és az államadósság várható alakulásáról. Az ÁSZ elnöke a Stabilitási törvényben meghatározottak szerint a Költségvetési Tanács munkáját, feladatellátását kapcsolódó elemzésekkel és azoknak a KT rendelkezésére bocsátásával segíti.

Az Állami Számvevőszék költségvetési törvényjavaslatra vonatkozóan kiadott véleményétől elkülönülten, ám ezzel az ellenőrzéssel párhuzamosan elemzéseket készít a Költségvetési Tanács részére. Az elemzésekben a számvevőszék véleményt nyilvánít a költségvetési törvényjavaslat tervezetéről, az államadósságmutató kidolgozására vonatkozó eljárásokról, a tervezett államadósság összegét megalapozó számításokról, azok alátámasztottságáról, valamint a költségvetési törvényjavaslat parlamenti zárószavazását megelőzően az Alaptörvényben rögzített államadósság-szabály érvényesüléséről, vagyis arról, hogy a törvényjavaslat elfogadásához szükséges feltételek teljesültek-e (Domokos et al., 2016d). A KT véleményének a költségvetési törvényjavaslat elfogadásánál lefektetett kiemelt szerepe miatt a KT véleményét megalapozó ÁSZ-elemzések szerepe felértékelődött.

A KT munkájának támogatásához a számvevőszék a tárgyévet megelőző és a tárgyévi költségvetési folyamatokról szóló elemzéseket is készít (KT-elemzés). Az elemzések célja, hogy a tárgyévi első félévi költségvetési és makrogazdasági adatok alapján bemutassa, hogy a költségvetés mely jelentősebb előirányzatai esetében várható az év végére túlteljesülés vagy alulteljesülés, majd ennek alapján rámutasson a tárgyévi költségvetési hiánycél teljesülésének és az államadósság-szabály teljesülésének a kockázataira.

Az ÁSZ elnökének e minőségében képviselt véleményét a Stabilitási törvény elkülöníti a Tanácsban a KT tagjaként hozott döntésétől, álláspontjától.

Tanácsadás

A tanácsadás szorosan az ellenőrzésekhez köthető funkció, amelyre szervezeti szinten van felhatalmazása a számvevőszéknek, így az nem az egyes ellenőrzésekben részt vevő számvevők szintjén valósul meg. Az ÁSZ tanácsadó tevékenységének hangsúlyos területe a közpénzügyek fejlődésének előmozdítása. Ennek érdekében egy-egy jelentős közpénzügyi témában az ÁSZ a „jó gyakorlatokat” igyekszik közkinccsé tenni, iránymutatást nyújt annak érdekében, hogy munkája még eredményesebben támogathassa a közpénzügyi rendszer megújulását és működését. Az ÁSZ szakértői, vezetői konferenciákon, szakmai előadásokon, fórumokon osztják meg tapasztalataikat. Az elmúlt öt évben az ÁSZ 12 „jó gyakorlatok” szemináriumot tartott, lehetőséget biztosítva ezzel a potenciális ellenőrzöttek számára a szabályozott működés követelményeinek elsajátítására.

Az ÁSZ 2014-ben és 2015-ben megrendezett nemzetközi szemináriumának célja a legjobb hazai és nemzetközi gyakorlatok megosztásán keresztül az integritásalapú közigazgatási kultúra elterjesztése és a transzparens állam-működés fejlesztésének elősegítése volt.

Tanácsadásnak tekinthető továbbá az ÁSZ által egyedülállóan kifejlesztett önteszttek rendszere, amely az önkormányzatok, a nemzetiségi önkormányzatok és az egyházi intézmények számára 2014-től, a központi alrendszer intézményei számára pedig 2015 májusától áll rendelkezésre. Az önteszttek az ÁSZ honlapján találhatóak, kitöltésük önkéntes alapon, az ÁSZ részvétele nélkül történik. Célja, hogy kitöltőik képet alkothassanak saját működésük szabályozottságáról, belső kont-

rollmechanizmusaik állapotáról. Publikálásuk óta az önteszteket az érintettek folyamatosan növekvő számban töltik le, amely az eredményes hasznosulásról tanúskodik.

Véleményezési feladatok

Véleményezési feladat, ám valójában a számvevőszéki függetlenség megerősítését támogató garanciális szabály az Állami Számvevőszék jogállását, hatáskörét érintő jogszabályok tervezetéről az ÁSZ előzetes véleményének kikérése. Ez a véleménykikérés a jogszabálytervezet beterjesztéséért felelős államigazgatási szerv kötelessége és felelőssége. Ezen túlmenően az ÁSZ-törvény szerint a közigazgatási egyeztetés alatt a belső kontrollra és az államháztartás számvitelére vonatkozó jogszabályok tervezeteit is, a véleményezésre előírt határidő biztosításával meg kell küldeni az ÁSZ részére.

A kormányzat az ÁSZ tapasztalataira a törvényben kijelölt témakörökön túl is igényt tart, amikor véleményezésre kéri fel az ÁSZ-t. A közigazgatási egyeztetési szakaszban adott ÁSZ-velemények révén az ellenőrzési tapasztalatok, az esetleges rendszerszintű problémák már a jogalkotás előkészítő szakaszában hasznosíthatók. Hasonló módon hasznosul az ÁSZ jogszabály-előkészítési munkacsoportokban való részvétele is. 2015-ben például az államháztartási törvény átfogó módosításának előkészítésére létrejött munkacsoportba delegált tagot az intézmény. Tagja az ÁSZ a Nemzetgazdasági Minisztérium szervezésében működő belső kontrollmunkacsoportnak, valamint az Országos Számviteli Bizottságnak. Az ÁSZ véleményére támaszkodó kormányzati munka jelzi az ÁSZ mértékadó szerepét, annak a tudásnak a fontosságát, amelyre széles körű ellenőrzési tapasztalata révén szert tesz (Mészáros et al., 2016).

A véleményezési feladatok legmagasabb

szintje az ÁSZ képviselete, pontosabban tapasztalatainak megjelenítése az Államreform Bizottságban. Az Állami Számvevőszék küldetésével és az ÁSZ-törvényben meghatározott feladataival összeegyeztethető az, hogy ellenőrzéseken alapuló tapasztalatait, véleményét megossza a kormányzat szerveivel (Domokos, 2014). Ugyanakkor alkotmányos helyzetéből és feladataiból az is következik, hogy szerepvállalása vélemények és ajánlások kidolgozásáig, az összegyűjtött információk megosztásáig terjedhet, de nem veszi át a kormányzás felelősségét (Mészáros et al., 2016).

Az ÁSZ az általa adott véleményekkel 2013-ban 28, 2014-ben 9, 2015-ben 25 esetben járult hozzá a részére megküldött jogszabálytervezetek végleges tartalmának elkészítéséhez. A megfelelő színvonalú, koherens és joghézagmentes szabályozás nem csupán a szabályszerűség, a rend alapjait rakja le, ha nem ez a feltétele az ellenőrizhetőségnek, a számonkérhetőségnek is. Az elmúlt évek tapasztalatai alapján kijelenthető, hogy a szigorú és számonkérhető jogszabályi előírások, ezek betartásának rendszeres és következetes ellenőrzése együttesen vezethet csak a közpénzek és a közvagyon szabályosabb, eredményesebb, hatékonyabb, gazdaságosabb felhasználásához.

Az országgyűlési határozatokkal megerősített szerepvállalás

Az Országgyűlés az Állami Számvevőszék éves szakmai tevékenységéről szóló tájékoztatói elfogadásáról szóló határozatokban további, társadalmi szerepvállalásra irányuló feladatokat nevesített az ÁSZ részére. Az Országgyűlés határozatban erősítette meg az ÁSZ középtávú stratégiáját, amelynek időtávját később határozatlan időre terjesztette ki. Egyetértett azzal, hogy az ÁSZ vizsgálja a korrupciós kockázatok jelentő területeket és valósítsa meg a kor-

rupciós kockázatok feltérképezésére irányuló projektjét, az integritásprojektet. A projekt és az integritásfelmérés terén kifejtett tevékenységet, annak eredményeit az Országgyűlés az elmúlt évben határozatban ismerte el.

Az Országgyűlés támogatta továbbá az ÁSZ részvételét és donori szerepvállalását az INTOSAI Fejlesztési Kezdeményezésének tevékenységében. Ezt követte az ÁSZ társadalmi szerepvállalásának támogatása a pénzügyi kultúra fejlesztésében, majd pedig a vezetői rendszerekre vonatkozó tanácsadó tevékenység és az etikus közpénzügyi vezetőképzés támogatása. Ezzel összhangban az ÁSZ megújította a Miskolci Egyetemmel megkötött megállapodását, amelyben fokozott hangsúlyt helyezett az államenedzsmet fejlesztésére. Az együttműködés hozzájárul a duális képzés és továbbképzés feltételeinek megvalósításához, létrejött egy egyetemi képzési rendszer, amely a közszféra teljesítményének mérését kutatja, oktatja majd.

A nyilvánosság ereje

A nyilvánosság modern eszközei, a kommunikációs csatornák fokozott alkalmazása megnövelik a szervezet hatóképességét, amellyel a szabályszerű és hatékony közpénzfelhasználást támogatja. Minden jelentés, a jóváhagyott elemzések és tanulmányok felkerülnek az ÁSZ honlapjára, azonban a kommunikáció ennél lényegesen szélesebb körben valósul meg. Az ÁSZ 2015-ben a 221 kiadott jelentés közvéleményhez való eljuttatása érdekében 14 hagyományos sajtótájékoztatót és 45 úgynevezett elektronikus sajtótájékoztatót rendezett a helyi médiumok informálása érdekében. Az Országgyűlés részére összeállított tájékoztatók, a szervezet vezetőinek és számvevőinek szakmai rendezvényeken elhangzó előadásai úgyszintén felkerülnek az ÁSZ honlapjára. Az ÁSZ első számú kommunikációs célkitűzése, hogy maga legyen a hírek forrása. 2015-ben a sajtó-

hírek mintegy 75 százalékának az ÁSZ volt a közvetlen, elsődleges forrása.

Külön kommunikációs csatornaként üzemel az ÁSZ Hírportál, ahol a számvevők töltik fel a szervezet munkájával kapcsolatos legfontosabb híreket, eredményeket. 2015-ben összesen 1293 új cikk jelent meg a Hírportálon. Az ÁSZ hírportálja (www.aszhirportal.hu) betekintést nyújt az intézmény mindennapi munkájába és ezzel nemzetközi szinten is kiemelkedő módon teszi átláthatóvá a közpénzből fenntartott hivatal működését. A szervezeti folyamatainak átláthatóságával és nyomonkövethetőségével az ÁSZ példaadó mintaszervezetként kíván működni a közszféra intézményei számára.

ÖSSZEGRÉS

Az Állami Számvevőszék 2011-től, az új ÁSZ-törvény hatálybalépésétől megkapta a szükséges felhatalmazást ahhoz, hogy leszámoljon a következmények nélküli ellenőrzések korszakával, továbbá hatáskört arra, hogy a költségvetési forintok elköltését bármely közpénzt vagy közvagyont használó szervezetnél ellenőrizhesse. Az ÁSZ küldetése alapján hozzájárul a közpénzek szabályos felhasználásához (A rend értéket teremt.), célszerű és hatékony elköltéséhez. Ellenőrzési feladatán túli szerepvállalása, megjelent tanulmányai, elemzései, véleményező és tanácsadói szerepköre, valamint a nyilvánosság fokozott alkalmazása sikeresen egészítette ki ezt a küldetést és jól szolgálja az ellenőrzéssel elérni kívánt célokat, jelentősen hozzájárul az etikus közpénzügyi rendszer támogatásához. Az integritásfelmérés, az öntesztek, a jó gyakorlatok szemináriumokon való terjesztése, illetve az elemzések gyakorlati „sorvezetőként” szolgálnak a vezetők számára a változó jogszabályi környezetnek való megfelelés mikéntjének menedzseléséhez, továbbá széles körben meg-

ismertetik, terjesztik és erősítik a szabályszerű és etikus vezetés kultúráját is. A közpénzfelhasználás ellenőrző szervének mértékadó szerepéhez, a jól irányított állam kialakításához éppen ezért ezek az ÁSZ-jogkörök éppúgy hozzájárulnak, mint az egyes ellenőrzések. A függetlenségi garanciákkal, erős jogosít-

ványokkal rendelkező, ámde az ellenőrzési tevékenységen túli szerepeket is proaktívan felvállaló számvevőszék képes a társadalmi felelősségvállalás korszerű értelmezésére, ezért hatékonyan összpontosítja erejét a közpénzek szabályos és hatékony elköltésére irányuló ellenőrzötti magatartás elősegítésére.

JEGYZET

¹ A tanulmány a *De iurisprudencia et iure publico* című folyóirat IX. évfolyamának 2015/2. számában megjelent Az Állami Számvevőszék alkotmányos helyzetének megerősödése című tanulmányt dolgozza fel, egészíti ki.

IRODALOM

ALVENTOSA, J (2014): Az államok külső ellenőrzésének függetlensége. *Pénzügyi Szemle*. 59. évf. 413–421. oldal

DOMOKOS L. (2012): Az Állami Számvevőszék elnökének előadása. Hogyan segíti az Állami Számvevőszék a költségvetés tervezésének megalapozását, MPKGE-konferencia, 2012. július 10.

DOMOKOS L. (2014): Megújított közpénzügyek, megújított Állami Számvevőszék. *Polgári Szemle*. 10. évf. 1–2.

DOMOKOS L. – PULAY GY. – PÁLYI K. – NÉMETH E. – MÉSZÁROS L. (2016a): A legfőbb ellenőrző intézmények hozzájárulása a jó kormányzáshoz, A jó kormányzás építőkövei – fókuszban a legfőbb ellenőrző szerv, az Állami Számvevőszék (szerk. Németh E.) Online: https://www.asz.hu/storage/files/files/a_jo_kormanyzas_epitokovei/1.pdf?download=true

DOMOKOS L. – PÁLYI K. – FARKASINSZKI I. (2016b): Értékkörzés és értékteremtés – az Állami Számvevőszék szervezeti működésének megújítása, A jó kormányzás építőkövei – fókuszban a legfőbb ellenőrző szerv, az

Állami Számvevőszék (szerk. Németh E.) Online: kézirat, közlésre elfogadott

DOMOKOS L. – RENKÓ ZS. – GÁL N. – PÁLMAI G. (2016c): Az ellenőrzések és azok hasznosulása az ellenőrzöttek szintjén, A jó kormányzás építőkövei – fókuszban a legfőbb ellenőrző szerv, az Állami Számvevőszék (szerk. Németh E.) Online: https://www.asz.hu/storage/files/files/a_jo_kormanyzas_epitokovei/4.pdf?download=true

DOMOKOS L. – PULAY GY. – PETŐ K. – PONGRÁCZ É. (2016d): A fenntartható költségvetés öre, A jó kormányzás építőkövei – fókuszban a legfőbb ellenőrző szerv, az Állami Számvevőszék (szerk. Németh E.) Online: https://www.asz.hu/storage/files/files/a_jo_kormanyzas_epitokovei/7.pdf?download=true

GÁL N. – BODÁNSZKY N. – SZÉKELY ZS. – MÉSZÁROS L. (2016): Az Állami Számvevőszék munkájának hasznosulása a közbeszerzések ellenőrzése tükrében. *Pénzügyi Szemle*. 61. évf.

MÉSZÁROS L. – NAGY I. – DOMOKOS L. – POSTA G. – GERGELY SZ. – FÜLÖP I. (2016): Az Állami Szám-

vevőszék hozzájárulása a minőségi jogalkotáshoz, A jó kormányzás építőkövei – fókuszban a legfőbb ellenőrző szerv, az Állami Számvevőszék (szerk. Németh E.) Online: https://www.asz.hu/storage/files/files/a_jo_kormanyzas_epitokovei/3.pdf?download=true

SMUK P. (2010): Szervezetalkítási vagy zsákmányszerzési hatáskörök? De iurisprudentia et de iure publico 2010/3–4. szám <http://dicip.hu/wp-content/uploads/2010-3-12.pdf>

Jelentés az Állami Számvevőszék 2009. évi tevékenységéről. Online: [https://www.asz.hu/storage/files/files/tajekoztato_az_allami_szamvevoszek_eves_tevekenysegerol/1008j000\(1\).pdf](https://www.asz.hu/storage/files/files/tajekoztato_az_allami_szamvevoszek_eves_tevekenysegerol/1008j000(1).pdf)

Tájékoztató az Állami Számvevőszék 2014. évi szakmai tevékenységéről és beszámoló az intézmény működéséről az Országgyűlés részére, Online: <https://www.asz.hu/storage/files/files/%C3%96sszes%20jelent%C3%A9s/2014/4745j000.pdf>

Tájékoztató az Állami Számvevőszék 2015. évi szakmai tevékenységéről és beszámoló az intézmény működéséről az Országgyűlés részére, Online: https://www.asz.hu/storage/files/files/tajekoztato_az_allami_szamvevoszek_eves_tevekenysegerol/10303.pdf?download=true

NEMZETKÖZI ÉS HAZAI SZERVEZETEK ÁLTAL KIBOCSÁTOTT AJÁNLÁSOK, HATÁROZATOK, DOKUMENTUMOK:

Állami Számvevőszék (2013): Véget ért a következmények nélküli ellenőrzések korszaka. <http://www.aszhirportal.hu/hu/Hirek/Veget-ert-a-kovetkezmenyek-nelkuli-ellenorzesek-korszaka>

International Monetary Fund (1998): Code of good practices on fiscal transparency (A fiskális átláthatóság jó gyakorlatának kódexe) 1998, Online: <http://www.imf.org/external/pp/longres.aspx?id=4175>

United Nations (2011): Promoting the efficiency, accountability, effectiveness and transparency of

public administration by strengthening supreme audit institutions (A/RES/66/209) (A közigazgatás hatékonyságának, elszámoltathatóságának, eredményességének és átláthatóságának elősegítése a legfőbb ellenőrző intézmények erősítése révén című, 2011. december 22-én megjelent ENSZ határozat. Online: http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/RES/66/209

The Lima Declaration 1977 (ISSAI 1), Magyarul megtalálható az Állami Számvevőszék honlapján: https://www.asz.hu/storage/files/files/Ellenorzes_szakmai_szabalyok/nemzetkozi_kovetelmenyek/issai_1_limai_nyilatkozat_hun_vegleges.pdf

Mexico Declaration on SAI Independence 2007 (ISSAI 10), Magyarul megtalálható az Állami Számvevőszék honlapján: https://www.asz.hu/storage/files/files/Ellenorzes_szakmai_szabalyok/nemzetkozi_kovetelmenyek/issai_10_hu.pdf

JOGFORRÁSOK

Alaptörvény: Magyarország Alaptörvénye (2011. április 25.)

Alkotmánytörvény: 1949. évi XX. törvény A Magyar Köztársaság Alkotmánya

Új ÁSZ-törvény, a törvény: Az Állami Számvevőszékről szóló 2011. évi LXVI. törvény

Korábbi ÁSZ-törvény: Az Állami Számvevőszékről szóló 1989. évi XXXVIII. törvény

Stabilitási törvény: Magyarország gazdasági stabilitásáról szóló 2011. évi CXCV. törvény

Büntető Törvénykönyv: A Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény és az azt felváltó, a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C törvény

A közsolgálati tisztviselőkről szóló 2011. évi CXCV. törvény

Az Állami Számvevőszék 2008. évi tevékenységéről szóló 35/2009. (V. 12.) OGY-határozat

Az Állami Számvevőszék 2010. évi tevékenységéről szóló beszámoló tudomásulvételéről szóló 40/2011. (VI. 24.) OGY-határozat

Az Állami Számvevőszék 2012. évi tevékenységéről szóló beszámoló tudomásulvételéről szóló 41/2013. (V. 27.) OGY-határozat

Tájékoztató az Állami Számvevőszék 2013. évi szakmai tevékenységéről és beszámoló az intézmény működéséről című beszámoló elfogadásáról szóló 41/2014. (XI. 13.) OGY-határozat

Tájékoztató az Állami Számvevőszék 2014. évi szakmai tevékenységéről és beszámoló az intézmény működéséről az Országgyűlés részére című beszámoló elfogadásáról szóló 34/2015. (VII. 7) Országgyűlési határozat 2. pont